

**بررسی عملکرد دانشگاه علم و صنعت
در رتبه‌بندی آموزش عالی تایمز
طی سال‌های ۲۰۱۸-۲۰۱۶**

تهیه شده توسط بخش علم‌سنجی مرکز اسناد علمی و اطلاع‌رسانی دانشگاه

فروردین ۱۳۹۷

چکیده

گزارش حاضر با هدف بررسی وضعیت دانشگاه علم و صنعت در نظام رتبه‌بندی تایمز در طی سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۸ صورت گرفت. یافته‌ها نشان داد که این دانشگاه با کسب امتیاز ۳۰/۶ از ۱۰۰ امتیاز ممکن در سال ۲۰۱۸ به رتبه ۶۰۱-۸۰۰ جهان سقوط نموده است. امتیاز کلی دانشگاه علم و صنعت در سطح پایین‌تری از اکثر دانشگاه‌های حاضر در این رتبه‌بندی قرار داشته و همین عملکرد ضعیف زمینه‌ساز افزایش رتبه دانشگاه شده است. ضمن این که امتیاز دانشگاه علم و صنعت در چهار معیار (آموزش، پژوهش، استناد، درآمد صنعتی) از پنج معیار مورد بررسی نسبت به سال ۲۰۱۶ کاهش داشته و تنها امتیاز وجهه بین‌المللی این دانشگاه با افزایش همراه بوده که در این معیار هم با دانشگاه‌های برتر جهان و حتی پنج دانشگاه صنعتی کشور فاصله دارد.

در میان دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز (دانشگاه نوشیروانی بابل، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، دانشگاه علم و صنعت، دانشگاه صنعتی اصفهان، دانشگاه خواجه نصیر طوسی و دانشگاه صنعتی شریف)، دانشگاه نوشیروانی بابل از لحاظ امتیاز کل در رتبه اول کشور قرار دارد و پنج دانشگاه دیگر امتیاز برابری دارند و به صورت الفبایی مرتب شده‌اند. این در حالی است که دانشگاه نوشیروانی بابل در چهار معیار از پنج معیار مورد بررسی عملکرد ضعیف‌تری نسبت به سایر دانشگاه‌های صنعتی کشور داشته اما کسب امتیاز ۹۹/۱ از ۱۰۰ امتیاز ممکن اثرگذاری استنادی وزن‌دهی شده در سطح رشته که دارای وزن ۳۰ درصدی می‌باشد زمینه‌ساز برتری این دانشگاه در مجموع امتیازات شده است.

دانشگاه علم و صنعت به لحاظ معیارهای آموزش و پژوهش (امتیاز بالاتر از دانشگاه نوشیروانی بابل) رتبه سوم، استناد وزن‌دهی شده در سطح رشته رتبه چهارم، درآمد صنعتی رتبه پنجم و وجهه بین‌المللی رتبه ششم دانشگاه‌های صنعتی کشور را در اختیار دارد.

اصلاح آیین‌نامه گزینش و ارتقا اعضای هیئت علمی منطبق با شاخص‌های کیفی، تمرکز بر روی افزایش اثرگذاری استنادی وزن‌دهی شده در سطح رشته، افزایش شهرت آموزشی و پژوهشی، افزایش همکاری‌های بین‌المللی، تسهیل حضور اعضای هیات علمی در کنفرانس‌های بین‌المللی و ایجاد زمینه‌های فرصت مطالعاتی، تلاش برای جذب دانشجو و هیات علمی بین‌المللی از جمله مواردی هستند که سبب بهبود جایگاه دانشگاه در نظام رتبه‌بندی تایمز خواهد شد.

فهرست مطالب

مقدمه.....	۴
نظام رتبه‌بندی آموزش عالی تایمز.....	۵
جایگاه دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز.....	۸
جایگاه دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار آموزش.....	۸
جایگاه دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار پژوهش.....	۹
جایگاه دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار استناد.....	۹
جایگاه دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار درآمد صنعتی.....	۱۰
جایگاه دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار وجهه بین‌المللی.....	۱۰
وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز براساس امتیاز کل در سال ۲۰۱۸.....	۱۳
وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز براساس امتیاز آموزش در سال ۲۰۱۸.....	۱۳
وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز براساس امتیاز پژوهش در سال ۲۰۱۸.....	۱۴
وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز براساس امتیاز استناد در سال ۲۰۱۸.....	۱۵
وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز براساس امتیاز درآمد صنعتی در سال ۲۰۱۸.....	۱۵
وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز براساس امتیاز وجهه بین‌المللی در سال ۲۰۱۸.....	۱۶
استنادهای دریافتی دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های نوشیروانی بابل و صنعتی امیرکبیر طی سالهای ۲۰۱۷-۲۰۰۰.....	۱۷
جمع‌بندی و راهکارها.....	۲۰

مقدمه

طی سال‌های اخیر نظام‌های جهانی رتبه‌بندی به عنوان یکی از شیوه‌های تعیین برتری و کیفیت توجهات بسیاری را جلب نموده است. موفقیت این نظام‌ها به دلیل جهانی شدن و بین‌المللی شدن آموزش عالی و فضای رقابتی بر سر منابع مالی و نیروی انسانی در میان دانشگاه‌ها است. نظام‌های رتبه‌بندی دانشگاه‌ها در سطوح مختلف اعم از ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی ایجاد و با استفاده از شاخص‌های گوناگون نظیر تعداد تولیدات علمی، تعداد استنادات، نسبت دانشجوی به اعضای هیئت علمی، تعداد دانشجویان بین‌المللی، تعداد جوایز بین‌المللی، تعداد پژوهشگران پر استناد، تعداد مقالات منتشر شده در مجلات ساینس و نیچر و... به صورت سالانه عملکرد دانشگاه‌ها را مورد ارزیابی قرار می‌دهند. وب سایت این نظام‌ها میلیون‌ها بازدیدکننده داشته و بسیاری از دانشجویان (به ویژه دانشجویان دکتری) برای انتخاب دانشگاه از نظام‌های رتبه‌بندی استفاده می‌کنند.

از نظر علمی هر دانشگاهی جهت بهبود وضعیت پژوهشی، دستیابی به اهداف آینده و رقابت با سایر رقبا (جهت جذب دانشجو و منابع مالی) نیازمند ارزیابی دائمی وضعیت حال و گذشته خود می‌باشد. ارزیابی عملکرد دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی با استفاده از نظام‌های رتبه‌بندی سبب بهبود کیفیت آموزشی و پژوهشی آن‌ها خواهد شد. پروژه حاضر با هدف بررسی جایگاه دانشگاه علم و صنعت در نظام‌های جهانی رتبه‌بندی و ارائه راهکارهایی جهت بهبود وضعیت دانشگاه در این نظام‌ها صورت گرفته است. این پروژه در هشت قسمت تهیه شده است که در این بخش وضعیت دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی آموزش عالی تایمز مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲- نظام رتبه‌بندی آموزش عالی تایمز

نظام رتبه‌بندی آموزش عالی تایمز از سال ۲۰۰۴ به صورت سالانه، دانشگاه‌ها در قالب پنج معیار کلی آموزش^۱، پژوهش^۲، استناد^۳، وجهه بین‌المللی^۴، درآمد صنعتی^۵ (براساس ۱۳ شاخص) ارزیابی و رتبه‌بندی می‌نماید. رتبه‌بندی تایمز داده‌های مورد نیاز خود را از طریق پایگاه اسکوپوس^۶، خوداظهاری دانشگاه‌ها و نظرسنجی شهرت آموزشی و پژوهشی به دست می‌آورد. تعداد تولیدات علمی دانشگاه‌ها (شامل مقاله مجله، مقاله کنفرانس، کتاب و فصل‌های منتشر شده یک کتاب) در یک بازه زمانی پنج ساله و اثرگذاری استنادی وزندهی شده^۸ در سطح رشته در بازه زمانی شش ساله بررسی می‌شود. برای مثال در رتبه‌بندی سال ۲۰۱۸ تولیدات علمی دانشگاه علم و صنعت طی سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶ و اثرگذاری استنادی وزندهی شده در سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۷ مورد بررسی قرار گرفته است. دانشگاه‌ها در صورتی که در بازه زمانی پنج ساله حداقل ۱۰۰۰ برونداد پژوهشی و در هر سال حداقل ۱۵۰ برونداد پژوهشی در پایگاه اسکوپوس داشته باشند، به این رتبه‌بندی راه پیدا می‌کنند. ضمن این که دانشگاه‌هایی که دانشجوی کارشناسی نداشته باشند مورد بررسی قرار نمی‌گیرند. تعداد دانشگاه‌های حاضر در رتبه‌بندی تایمز در سال ۲۰۱۸ برابر با ۱۱۰۳ دانشگاه بود. شاخص‌های مورد استفاده در رتبه‌بندی تایمز عبارتند از:

• آموزش (وزن ۳۰٪)

۱- شهرت آموزشی دانشگاه (۱۵٪)

۲- نسبت مدرک دکتری به تعداد اعضای هیأت علمی (۶٪)

۳- نسبت تعداد کل دانشجویان کارشناسی به اعضای هیأت علمی (۴/۵٪)

۴- نسبت مدرک دکتری به کارشناسی ارائه‌شده توسط مؤسسه (۲/۲۵٪)

۵- درآمد مؤسسه نسبت به تعداد اعضای هیأت علمی (۲/۲۵٪)

• پژوهش (وزن ۳۰٪)

۶- شهرت پژوهشی دانشگاه (۱۸٪)

¹ Times Higher Education World University Rankings (THEWU)

²Teaching

³Research

⁴Citation

⁵International Outlook

⁶Industry Income

⁷Field-Weighted Citation Impact

⁸Scopus

۷- درآمد پژوهشی (۶٪)

۸- تعداد مقالات منتشر شده به ازای اعضای هیأت علمی (۶٪)

• **استنادات (وزن ۳۰٪)**

۹- میانگین تعداد استنادها به ازای مقالات منتشر شده

• **وجهه بین‌المللی (وزن ۲/۵٪)**

۱۰- نسبت اعضای هیأت علمی بین‌المللی به بومی (۲/۵٪)

۱۱- نسبت دانشجویان بین‌المللی به بومی (۲/۵٪)

۱۲- سهم مقالات منتشر شده مشترک با نویسندگان همکار بین‌المللی (۲/۵٪)

• **ارتباط با صنعت (وزن ۲/۵٪)**

۱۳- درآمد پژوهشی حاصل از صنعت (به ازای اعضای هیأت علمی)

تصویر ۱-۲ معیارها و شاخص‌های مورد استفاده در رتبه‌بندی تایمز و نحوه گردآوری هر یک را نشان می‌دهد.

تصویر ۱-۲. شاخص‌های مورد استفاده و نحوه گردآوری داده‌های مورد نیاز در نظام رتبه‌بندی تایمز

اهداف گزارش عبارتند از:

- مطالعه جایگاه دانشگاه علم و صنعت در نظام رتبه‌بندی تایمز طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۸؛
- مطالعه وضعیت دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار آموزش طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۸؛
- مطالعه وضعیت دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار پژوهش طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۸؛
- مطالعه وضعیت دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار استناد طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۸؛
- مطالعه وضعیت دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار درآمد صنعتی طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۸؛
- مطالعه وضعیت دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار وجهه بین‌المللی طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۸.

جایگاه دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز

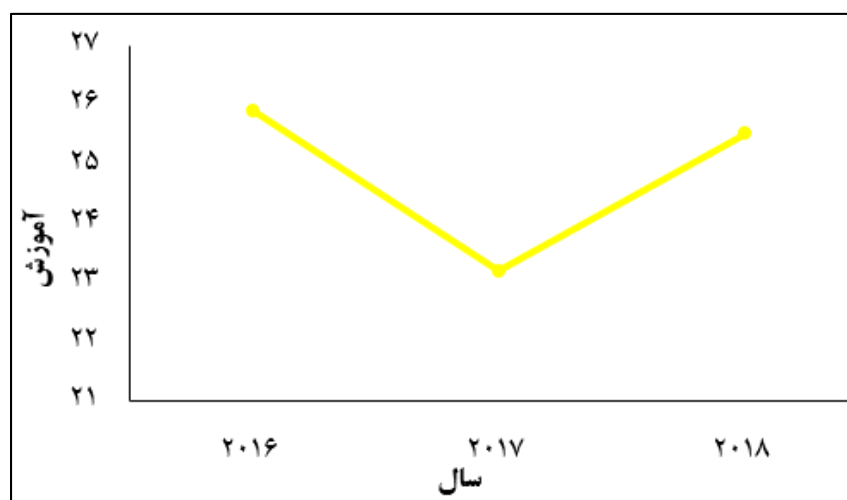
از آنجایی که دانشگاه علم و صنعت از سال ۲۰۱۶ به رتبه‌بندی تایمز راه پیدا نموده، وضعیت دانشگاه طی سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۸ مورد بررسی قرار گرفت. مطابق با داده‌های جدول ۱-۲ دانشگاه علم و صنعت در سال ۲۰۱۸ از ۱۰۰ امتیاز ممکن تنها ۳۰/۶ امتیاز کسب نموده که نسبت به سال ۲۰۱۷ با کاهش همراه بوده است. این دانشگاه در سال ۲۰۱۶ رتبه ۴۰۱-۵۰۰ جهان را در اختیار داشت و با طی یک روند نزولی در سال ۲۰۱۸ به رتبه ۶۰۱-۸۰۰ جهان رسیده است.

جدول ۱-۲. جایگاه دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۸

معیار	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸
نمره کل	-	۳۲/۵	۳۰/۶
رتبه در جهان	۴۰۱-۵۰۰	۵۰۱-۶۰۰	۶۰۱-۸۰۰
تعداد دانشگاه‌های حاضر در رتبه‌بندی	۸۰۰	۹۸۱	۱۱۰۳

جایگاه دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز بر اساس معیار آموزش

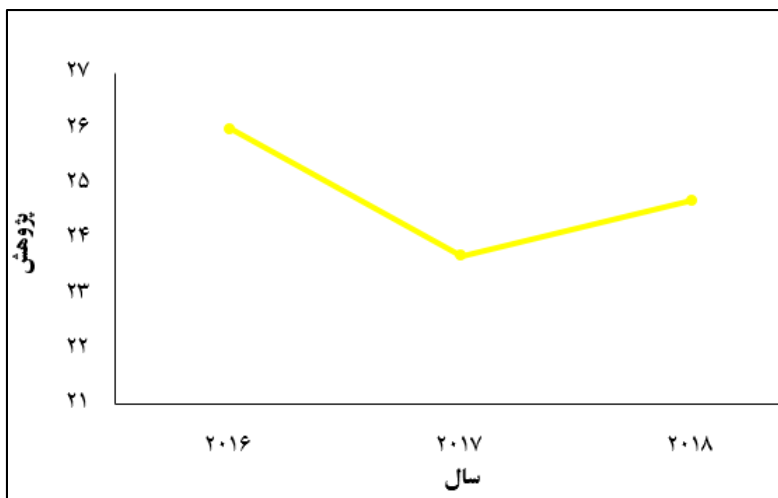
دانشگاه علم و صنعت در سال ۲۰۱۸، ۲۵/۵ امتیاز آموزشی کسب نموده که نسبت به سال ۲۰۱۷ افزایش و نسبت به سال ۲۰۱۶ کاهش داشته است. با توجه به اینکه این معیار از وزنی معادل با ۳۰ درصد برخوردار است کاهش امتیاز آموزشی دانشگاه علم و صنعت و به طبع آن افزایش تعداد دانشگاه‌های حاضر در این رتبه‌بندی سبب نزول رتبه دانشگاه در رتبه‌بندی تایمز شده است (نمودار ۱-۲).

نمودار ۱-۲. تغییرات امتیاز آموزش دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز

جایگاه دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار پژوهش

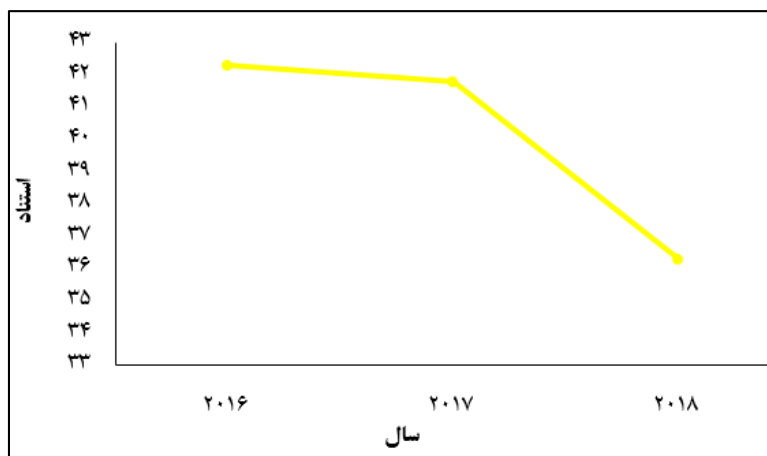
براساس نتایج رتبه‌بندی تایمز امتیاز پژوهشی دانشگاه علم و صنعت در سال ۲۰۱۶ برابر با ۲۶ بوده که این میزان در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ به ترتیب به ۲۳/۷ و ۲۴/۷ رسیده است. این شاخص نیز همانند شاخص آموزش با وزنی معادل ۳۰ درصد نقش به‌سزایی در افزایش یا کاهش رتبه دانشگاه‌ها در رتبه‌بندی تایمز دارد (نمودار ۲-۲).

نمودار ۲-۲. تغییرات امتیاز پژوهش دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز

جایگاه دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار استناد

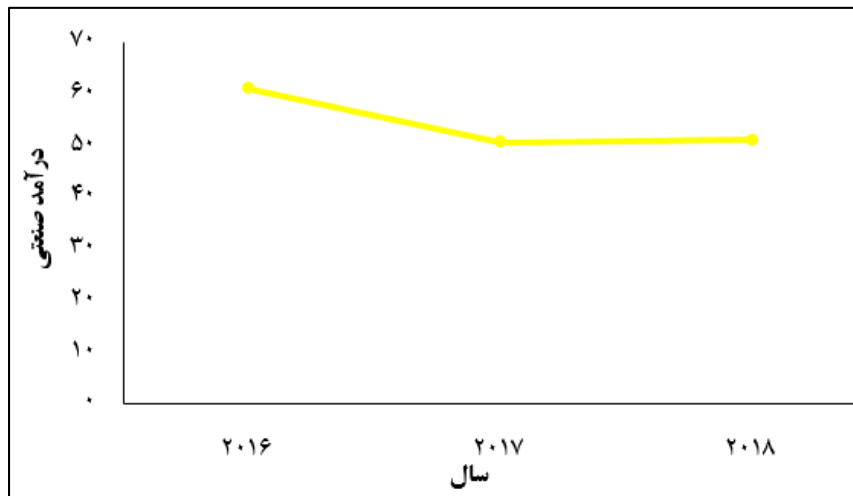
دانشگاه علم و صنعت در سال ۲۰۱۶، ۴۲/۳ امتیاز برای استنادهای نرمال شده در سطح رشته کسب نموده که این میزان در سال ۲۰۱۸ به ۳۶/۳ امتیاز کاهش یافته است (نمودار ۳-۲). به بیان دیگر کیفیت تولیدات علمی دانشگاه طی سال‌های اخیر با کاهش همراه بوده و این در حالی است که این شاخص در نظام رتبه‌بندی تایمز از وزن ۳۰ درصدی برخوردار بوده و نقش بسیار مهمی در افزایش و یا کاهش رتبه یک دانشگاه ایفا می‌نماید.

نمودار ۳-۲. تغییرات امتیاز استناد دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز

جایگاه دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار در آمد صنعتی

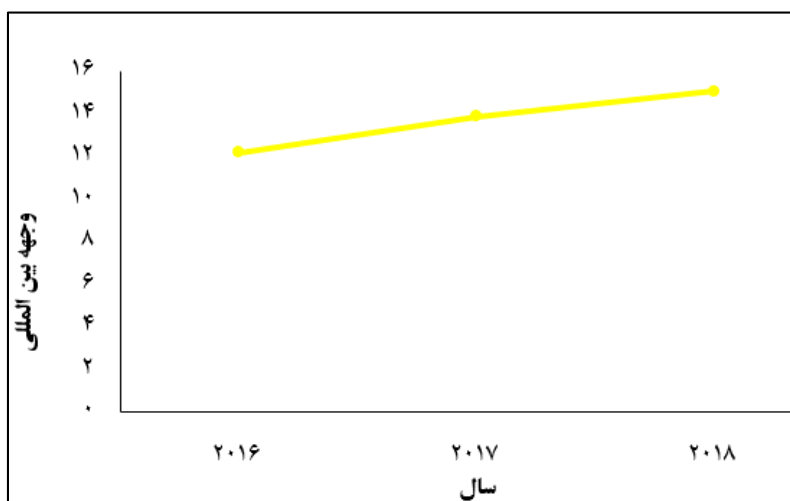
مطابق با داده های جدول ۱-۲ دانشگاه علم و صنعت در سال ۲۰۱۸ از ۱۰۰ امتیاز ممکن ۵۱/۲ امتیاز کسب نموده که نسبت به سال ۲۰۱۷ با افزایش همراه بوده گرچه نسبت به سال ۲۰۱۶ کاهش داشته است (نمودار ۲-۵).

نمودار ۵-۲ تغییرات امتیاز درآمد صنعتی دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز

جایگاه دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس معیار وجهه بین‌المللی

براساس نتایج رتبه‌بندی تایمز امتیاز وجهه بین‌المللی دانشگاه علم و صنعت در سال ۲۰۱۶ برابر با ۱۲/۲ بوده که این میزان در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ به ترتیب به ۱۳/۹ و ۱۵/۱ افزایش یافته است (نمودار ۲-۴).

نمودار ۲-۴. تغییرات امتیاز وجهه بین‌المللی دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز

جدول ۲-۲. وضعیت دانشگاه علم و صنعت در رتبه‌بندی تایمز براساس پنج معیار کلی طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۸

سال	معیار	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸
آموزش	۲۵/۹	۲۳/۲	۲۵/۵	
پژوهش	۲۶	۲۳/۷	۲۴/۷	
استناد	۴۲/۳	۴۱/۸	۳۶/۳	
وجهه بین‌المللی	۱۲/۲	۱۳/۹	۱۵/۱	
درآمد صنعتی	۶۱/۲	۵۰/۷	۵۱/۲	

**وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با
دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی
تایمز در سال ۲۰۱۸**

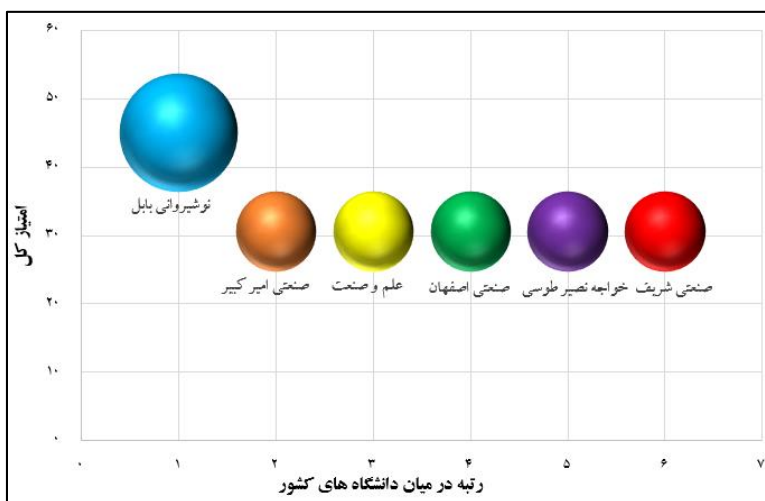

وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی

تایمز براساس امتیاز کل در سال ۲۰۱۸

نتایج مربوط به مقایسه دانشگاه‌های صنعتی کشور براساس امتیاز کلی و پنج معیار اصلی رتبه‌بندی تایمز در جدول ۲-۳ قابل مشاهده است.

بررسی امتیاز کل دانشگاه‌های صنعتی کشور در رتبه‌بندی سال ۲۰۱۸ تایمز حاکی از این است که دانشگاه نوشیروانی بابل با کسب ۴۵/۱ امتیاز از ۱۰۰ امتیاز ممکن رتبه اول دانشگاه‌های ایران و رتبه ۳۵۰-۳۰۱ دانشگاه‌های جهان را در اختیار دارد. پس از آن دانشگاه‌های صنعتی امیرکبیر، علم و صنعت، صنعتی اصفهان، خواجه نصیرالدین طوسی و صنعتی شریف در رتبه‌های بعدی قرار دارند. لازم به ذکر است که هیچ تفاوتی میان رتبه پنج دانشگاه فوق در جهان و کشور وجود ندارد و به دلیل برابری در امتیاز کلی (۳۰/۶) براساس الفبا مرتب شده‌اند (نمودار ۲-۶).

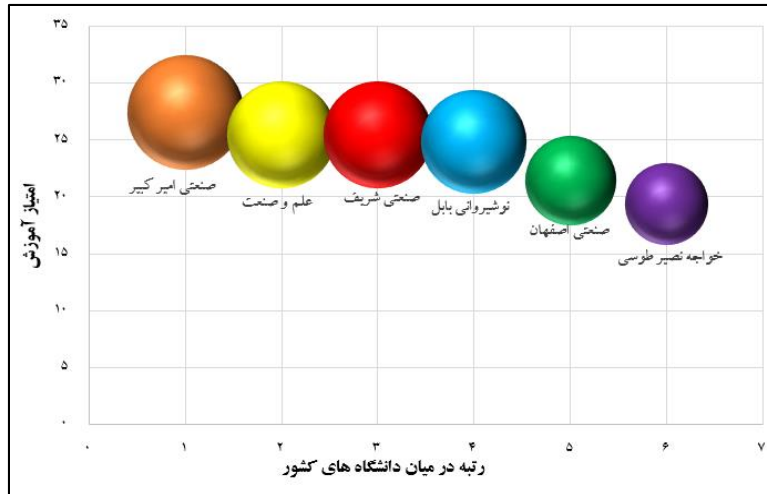

نمودار ۲-۶ وضعیت دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز براساس امتیاز کل در سال ۲۰۱۸ (سایز هر دایره = امتیاز دانشگاه)

وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی

تایمز براساس امتیاز آموزش در سال ۲۰۱۸

مطالعه امتیاز آموزشی دانشگاه‌های صنعتی کشور در رتبه‌بندی سال ۲۰۱۸ نشان داد که دانشگاه صنعتی امیرکبیر با کسب ۲۷/۴ امتیاز از ۱۰۰ امتیاز ممکن در رتبه اول دانشگاه‌های ایران و پس از آن دانشگاه علم و صنعت (۲۵/۵) و صنعتی شریف (۲۵/۵) در رتبه‌های بعدی قرار دارند (نمودار ۲-۷).

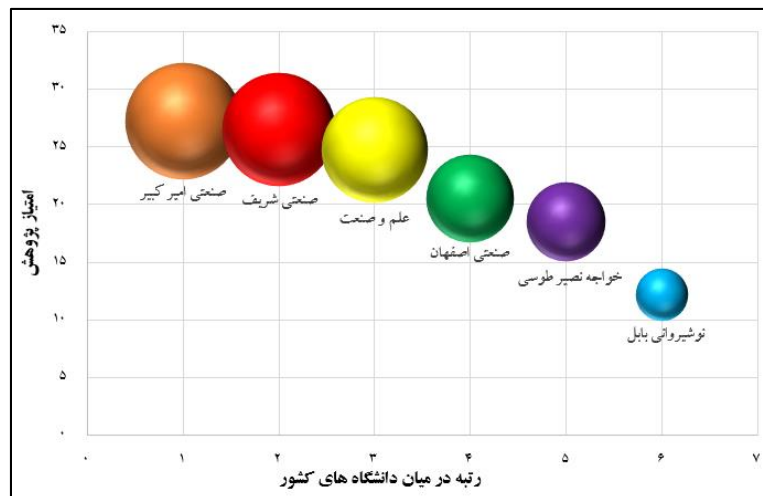

نمودار ۲-۷ وضعیت دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز براساس امتیاز آموزش در سال ۲۰۱۸ (سایز هر دایره = امتیاز دانشگاه)

وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی

تایمز براساس امتیاز پژوهش در سال ۲۰۱۸

بررسی امتیاز پژوهشی دانشگاه‌های صنعتی کشور در رتبه‌بندی سال ۲۰۱۸، بیانگر این بود که دانشگاه صنعتی امیرکبیر با کسب ۲۷/۲ امتیاز از ۱۰۰ امتیاز ممکن در رتبه اول دانشگاه‌های ایران و پس از آن دانشگاه صنعتی شریف (۲۶/۵) و علم و صنعت (۲۴/۷) در رتبه‌های بعدی قرار دارند (نمودار ۲-۸).

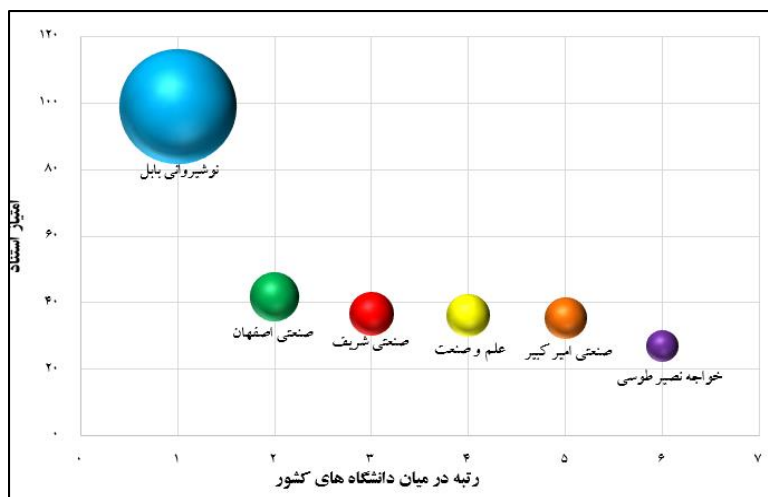

نمودار ۲-۸ وضعیت دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز براساس امتیاز پژوهش در سال ۲۰۱۸ (سایز هر دایره = امتیاز دانشگاه)

وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی

تایمز براساس امتیاز استناد در سال ۲۰۱۸

مطالعه امتیاز استناد دانشگاه‌های صنعتی کشور در رتبه‌بندی سال ۲۰۱۸ بیانگر این بود که دانشگاه نوشیروانی بابل با کسب امتیاز عالی ۹۹/۱ امتیاز از ۱۰۰ امتیاز ممکن در رتبه اول دانشگاه‌های ایران و پس از آن دانشگاه صنعتی اصفهان (۴۱/۸)، صنعتی شریف (۳۶/۷) و علم و صنعت (۳۶/۳) در رتبه‌های بعدی قرار دارند (نمودار ۲-۹).

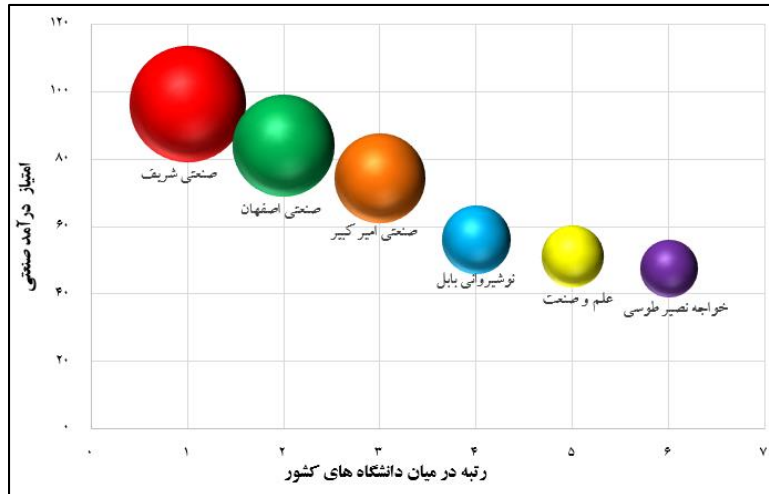

نمودار ۲-۹ وضعیت دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز براساس امتیاز استناد در سال ۲۰۱۸ (سایز هر دایره = امتیاز دانشگاه)

وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی

تایمز براساس امتیاز درآمد صنعتی در سال ۲۰۱۸

بررسی امتیاز درآمد صنعتی دانشگاه‌های صنعتی کشور در رتبه‌بندی سال ۲۰۱۸ حاکی از این بود که دانشگاه صنعتی شریف با کسب ۹۶/۴ امتیاز از ۱۰۰ امتیاز ممکن در رتبه اول دانشگاه‌های ایران و پس از آن دانشگاه صنعتی اصفهان (۸۴/۱)، صنعتی امیرکبیر (۷۴/۴) در رتبه‌های بعدی قرار دارند. دانشگاه علم و صنعت با کسب امتیاز ۵۱/۲ از حیث درآمد صنعتی در رتبه پنجم در میان شش دانشگاه صنعتی ایرانی قرار داشت (نمودار ۲-۱۰).

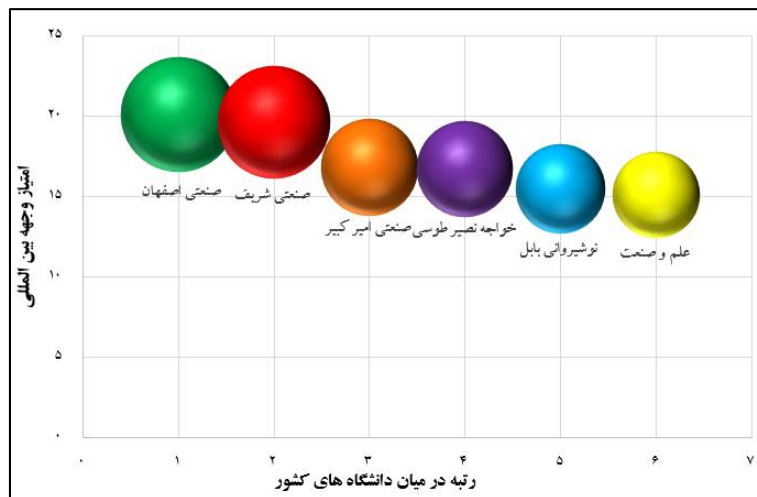

نمودار ۲-۱۰ وضعیت دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز براساس امتیاز درآمد صنعتی در سال ۲۰۱۸ (سایز هر دایره = امتیاز دانشگاه)

وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی

تایمز براساس امتیاز وجهه بین‌المللی در سال ۲۰۱۸

مطالعه امتیاز وجهه بین‌المللی دانشگاه‌های صنعتی کشور در رتبه‌بندی سال ۲۰۱۸ بیانگر این است که دانشگاه صنعتی اصفهان با کسب ۲۰/۱ امتیاز از ۱۰۰ امتیاز ممکن در رتبه اول دانشگاه‌های ایران و پس از آن دانشگاه صنعتی شریف (۱۹/۶)، صنعتی امیرکبیر (۱۶/۸) در رتبه‌های بعدی قرار دارند. گرچه امتیاز وجهه بین‌المللی دانشگاه علم و صنعت نسبت به سال ۲۰۱۶ با افزایش همراه بوده اما هنوز هم فاصله بسیاری با دانشگاه‌های برتر جهان و حتی ایران دارد به گونه‌ای که با کسب امتیاز ۱۵/۱ در رتبه آخر شش دانشگاه صنعتی ایرانی قرار گرفته است (نمودار ۲-۱۱).

نمودار ۲-۱۱ وضعیت دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز براساس امتیاز وجهه بین‌المللی در سال ۲۰۱۸ (سایز هر دایره = امتیاز دانشگاه)

جدول ۲-۳. وضعیت دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز در سال ۲۰۱۸

دانشگاه	رتبه در جهان	مجموع	آموزش	پژوهش	استناد	وجهه بین‌المللی	درآمد صنعتی
نوشیروانی بابل	۳۵۰-۳۰۱	۴۵/۱	۲۴/۸	۱۲/۲	۹۹/۱	۱۵/۵	۵۶/۱
صنعتی امیر کبیر	۸۰۰-۶۰۱	۳۰/۶	۲۷/۴	۲۷/۲	۵۳/۳	۱۶/۸	۱۶/۸
علم و صنعت	۸۰۰-۶۰۱	۳۰/۶	۲۵/۵	۲۴/۷	۳۶/۳	۵۱/۲	۱۵/۱
صنعتی اصفهان	۸۰۰-۶۰۱	۳۰/۶	۲۱/۴	۲۰/۵	۴۱/۸	۲۰/۱	۸۴/۱
خواجه نصیرالدین طوسی	۸۰۰-۶۰۱	۳۰/۶	۱۹/۴	۱۸/۵	۲۷	۱۶/۷	۴۷/۴
صنعتی شریف	۸۰۰-۶۰۱	۳۰/۶	۲۵/۵	۲۶/۵	۳۶/۷	۱۹/۶	۹۶/۴

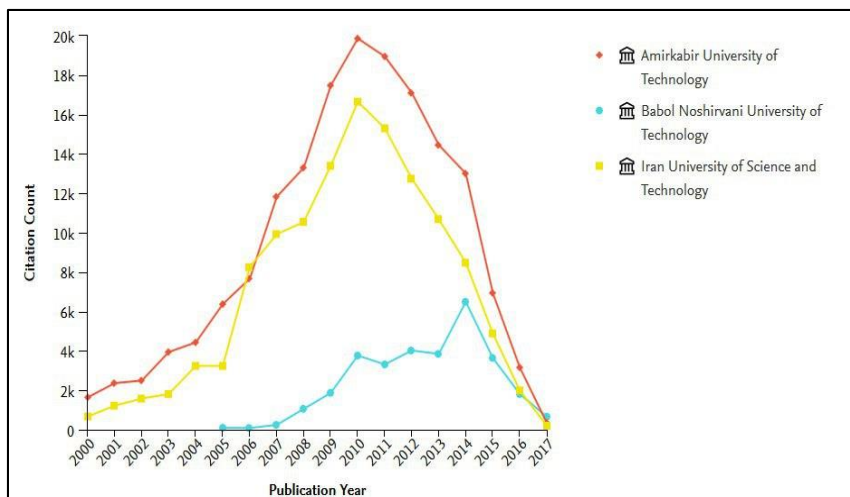
استادهای دریافتی دانشگاه علم و صنعت در مقایسه با دانشگاه‌های نوشیروانی بابل و صنعتی

امیر کبیر طی سال‌های ۲۰۰۰-۲۰۱۷

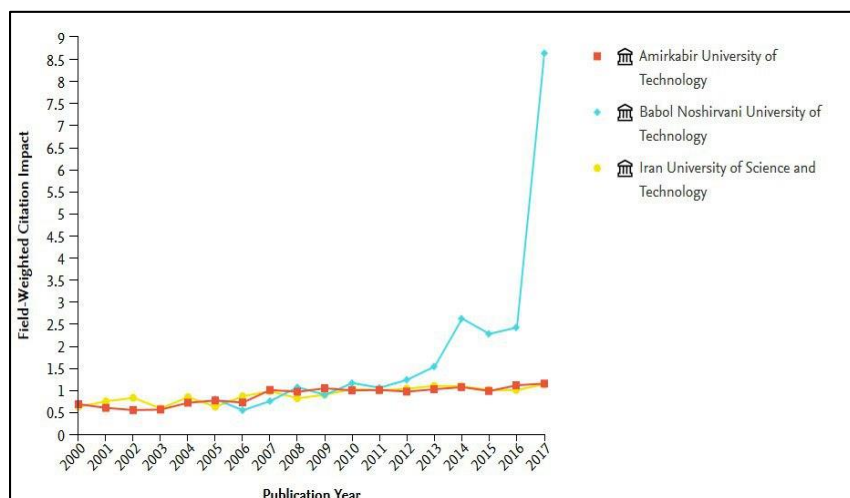
بررسی امتیاز کسب شده توسط شش دانشگاه صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی سال ۲۰۱۸ تایمز حاکی از این بود که در اکثر معیارها دانشگاه‌های کشور وضعیت تقریباً مشابهی دارند. با وجود عملکرد بهتر دانشگاه علم و صنعت و دانشگاه امیر کبیر نسبت به دانشگاه نوشیروانی بابل (در دو معیار آموزش و پژوهش با وزن ۳۰ درصد) اما دانشگاه نوشیروانی بابل در اولین حضور خود در رتبه ۳۰۱-۳۵۰ جهان و رتبه یک کشور قرار گرفته است. به همین جهت در این بخش وضعیت استادهای دریافتی و اثرگذاری استنادی نرمال شده این سه دانشگاه با استفاده از پایگاه سایول^۹ (از محصولات الزویر که داده‌های خود را از اسکوپوس گردآوری می‌کند) در بازه زمانی ۲۰۱۸-۲۰۰۰ مورد بررسی قرار گرفت.

بررسی‌ها نشان داد که به لحاظ استادهای دریافتی دانشگاه امیر کبیر در رتبه اول، دانشگاه علم و صنعت در رتبه دوم و دانشگاه نوشیروانی بابل در رتبه سوم قرار دارد (تصویر ۲-۲). اما مطالعه اثرگذاری استنادی نرمال شده این دانشگاه‌ها حاکی از این بود که دانشگاه نوشیروانی بابل به طرز شگفت‌انگیزی عملکرد بهتری از دو دانشگاه دیگر داشته است (تصویر ۲-۳). از آنجایی که رتبه‌بندی تایمز اثرگذاری استنادی وزندهی شده در سطح رشته دانشگاه‌ها را با وزنی معادل ۳۰ درصد ملاک امتیازدهی قرار می‌دهد همین مسئله سبب رتبه بهتر دانشگاه نوشیروانی بابل نسبت به سایر دانشگاه‌های کشور شده است.

^۹Scival

تصویر ۲-۲ استادهای دریافتی سه دانشگاه علم و صنعت (زرد)، صنعتی امیرکبیر (نارنجی) و نوشیروانی بابل (آبی)

تصویر ۲-۳ اثرگذاری استنادی نرمال شده در سطح رشته سه دانشگاه علم و صنعت (زرد)، صنعتی امیرکبیر (نارنجی) و نوشیروانی بابل (آبی)

راهکارها و پیشنهاداتی جهت بهبود جایگاه دانشگاه در نظام رتبه‌بندی آموزش عالی تایمز

جمع‌بندی و راهکارها

گزارش حاضر با هدف بررسی وضعیت دانشگاه علم و صنعت در نظام رتبه‌بندی تایمز در طی سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۸ صورت گرفت. یافته‌ها نشان داد که این دانشگاه با کسب امتیاز ۳۰/۶ از ۱۰۰ امتیاز ممکن در سال ۲۰۱۸ به رتبه ۶۰۱-۸۰۰ جهان سقوط نموده است. این مسئله ناشی از کاهش امتیاز کل دانشگاه نسبت به سال ۲۰۱۶ و همچنین افزایش تعداد دانشگاه‌های حاضر در رتبه‌بندی تایمز می‌باشد. به بیان دیگر امتیاز کلی دانشگاه علم و صنعت در سطح پایین‌تری از اکثر دانشگاه‌های این رتبه‌بندی قرار داشته و همین عملکرد ضعیف زمینه‌ساز افزایش رتبه دانشگاه شده است. ضمن این که امتیاز دانشگاه علم و صنعت در چهار معیار از پنج معیار مورد بررسی نسبت به سال ۲۰۱۶ کاهش داشته و تنها امتیاز وجهه بین‌المللی این دانشگاه با افزایش همراه بوده است. گرچه در همین معیار هم با استاندارد دانشگاه‌های جهان و حتی کشور فاصله دارد.

در میان دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز (دانشگاه نوشیروانی بابل، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، دانشگاه علم و صنعت، دانشگاه صنعتی اصفهان، دانشگاه خواجه نصیر طوسی و دانشگاه صنعتی شریف)، دانشگاه نوشیروانی بابل از لحاظ امتیاز کل در رتبه اول کشور قرار دارد و پنج دانشگاه دیگر امتیاز برابری دارند و به صورت الفبایی مرتب شدند. این در حالی است که دانشگاه نوشیروانی بابل در چهار معیار از پنج معیار مورد بررسی عملکرد ضعیف‌تری نسبت به سایر دانشگاه‌های صنعتی کشور داشته اما کسب امتیاز ۹۹/۱ از ۱۰۰ امتیاز ممکن اثرگذاری استنادی وزن‌دهی شده در سطح رشته که دارای وزن ۳۰ درصدی می‌باشد زمینه‌ساز برتری این دانشگاه در مجموع امتیازات شده است.

امتیاز کسب شده از معیار آموزش دانشگاه علم و صنعت در سال ۲۰۱۸ برابر با ۲۵/۵ بود که از این حیث رتبه سوم در میان شش دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز را در اختیار دارد. دانشگاه‌های صنعتی کشور وضعیت تقریباً مشابهی دارند و امتیاز آن‌ها بین ۱۹/۴ تا ۲۷/۴ متغیر است. معیار آموزش با بهره‌مندی از وزن ۳۰ درصدی نقش بسیار مهمی در ارتقا جایگاه دانشگاه ایفا می‌کند.

دانشگاه علم و صنعت به لحاظ امتیاز پژوهش (۲۴/۷) رتبه سوم در میان شش دانشگاه‌های صنعتی کشور حاضر در رتبه‌بندی تایمز را در اختیار دارد. امتیاز این دانشگاه‌ها بین ۱۲/۲ تا ۲۷/۲ متغیر است. معیار پژوهش با بهره‌مندی از وزن ۳۰ درصدی نقش بسیار مهمی در ارتقا جایگاه دانشگاه‌ها دارد.

تعداد استنادهای خام دانشگاه علم و صنعت به مراتب بیشتر از دانشگاه نوشیروانی بابل می‌باشد با این وجود امتیاز حاصل از اثرگذاری استنادی وزن‌دهی شده در سطح رشته نشان داد که دانشگاه نوشیروانی بابل در رتبه اول و دانشگاه علم و صنعت در رتبه سوم قرار دارد. این مسئله می‌تواند ناشی از تعداد بالای استنادهای دریافتی دانشگاه نوشیروانی در برخی رشته‌های خاص نسبت به میانگین جهانی و کشور و یا انتشار چند مقاله پراستناد در رشته‌هایی با میانگین استنادی پایین باشد که نهایتاً منجر به افزایش اثرگذاری استنادی این دانشگاه شده است. به بیان دیگر اثرگذاری استنادی وزن‌دهی شده در سطح رشته دانشگاه علم و صنعت به مراتب پایین‌تر از دانشگاه نوشیروانی بوده است. میزان پایین اثرگذاری استنادی وزن‌دهی شده دانشگاه علم و صنعت در گزارش رتبه‌بندی لایدن نیز اشاره شده است. همچنین دانشگاه علم و صنعت به لحاظ امتیاز حاصل از درآمد صنعتی (۵۱/۲) و وجهه بین‌المللی (۱۵/۱) نیز عملکرد ضعیف‌تری نسبت به پنج دانشگاه صنعتی دیگر داشت به گونه‌ای که به ترتیب در رتبه پنجم و ششم کشور قرار گرفت. موارد زیر در جهت بهبود جایگاه دانشگاه در رتبه‌بندی آموزش عالی تایمز می‌تواند مورد توجه قرار گیرد:

- از آنجایی که امتیاز تاثیرگذاری استنادی وزن‌دهی شده دانشگاه‌ها از وزن بسیار بالایی در رتبه‌بندی تایمز برخوردار است تلاش برای افزایش این شاخص منجر به صعود به رتبه‌های بالاتر در رتبه‌بندی تایمز خواهد شد (همانند دانشگاه نوشیروانی بابل)؛
- افزایش مشارکت بین‌المللی پژوهشگران دانشگاه با تسهیل حضور اعضای هیات علمی در کنفرانس‌های بین‌المللی و ایجاد زمینه فرصت مطالعاتی منجر به افزایش استنادهای دریافتی، افزایش رویت‌پذیری، انتشار در مجلات باکیفیت، نرخ بالای استناد شدگی و در نهایت افزایش اثرگذاری استنادی وزن‌دهی شده در سطح رشته خواهد شد؛
- برقراری ارتباط بیشتر با پژوهشگران ایرانی شاغل در خارج از کشور؛
- افزایش کمیت و کیفیت تولیدات علمی دانشگاه نسبت به اعضای هیات علمی؛
- اصلاح آیین‌نامه‌های گزینش و ارتقا اعضای هیات علمی مطابق با موارد ذکر شده در گزارش رتبه‌بندی لایدن؛
- شهرت آموزشی و پژوهشی دانشگاه از طریق نظرسنجی (ده‌ها هزار نفر متخصص در حوزه‌های موضوعی) در سراسر جهان مورد بررسی قرار می‌گیرد. این دو شاخص مجموعاً دارای بیشترین وزن در معیار آموزش و پژوهش هستند لذا برقراری ارتباط و تعامل بیشتر با متخصصان حوزه‌های موضوعی، افراد برجسته و دانشگاه‌های برتر در سراسر جهان از طریق حضور در انجمن‌ها و مجامع بین‌المللی، حضور در کنفرانس‌های مطرح حوزه‌های موضوعی، انجام پژوهش‌های مشترک با افراد برجسته و سرشناس، سردبیری و عضویت در

هیئت تحریریه مجلات معتبر، منجر به آشنایی بیشتر جامعه جهانی با دانشگاه علم و صنعت و افزایش امتیاز شهرت آموزشی و پژوهشی خواهد شد؛

- افزایش تعداد هیئت علمی تمام وقت متناسب با افزایش تعداد دانشجو؛
- و تلاش برای جذب هیات علمی و دانشجویان بین‌المللی از جمله مواردی هستند که زمینه‌ساز بهبود جایگاه دانشگاه در نظام رتبه‌بندی تایمز خواهد شد.